

Gebiedsgerichte Terugkoppeling Hoeksche Waard

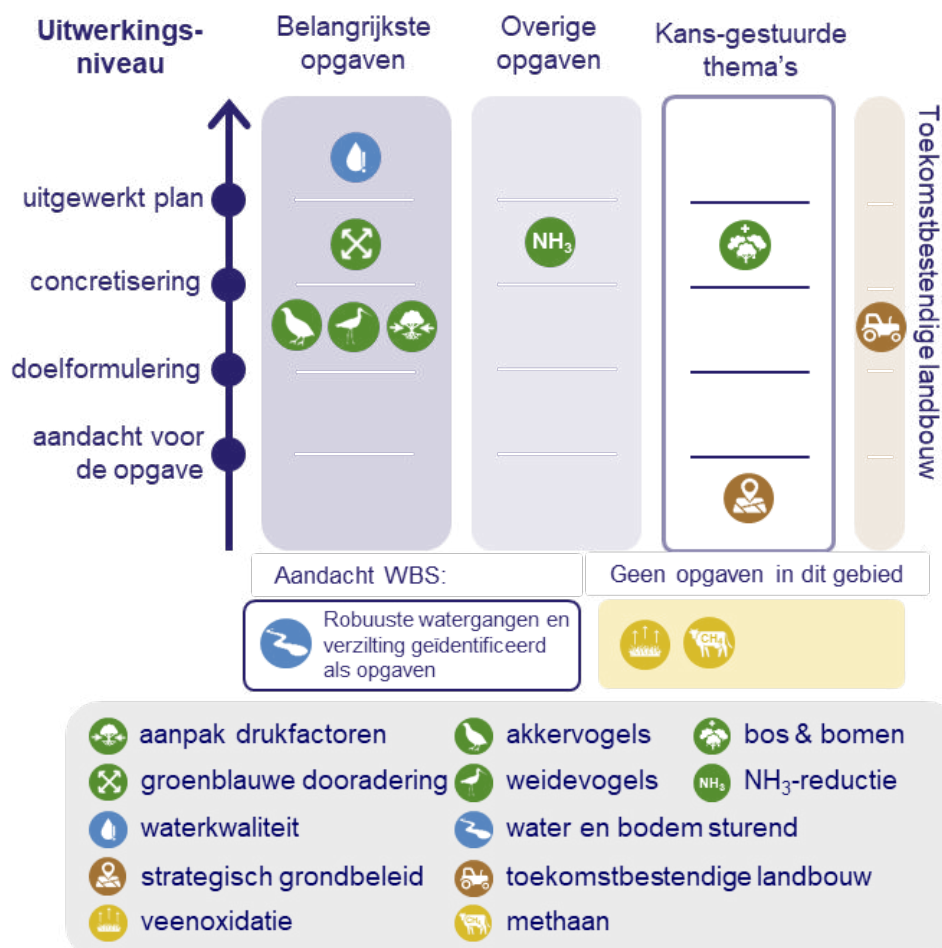
Inleiding

De provincie heeft met veel aandacht de gebiedsplannen van de 16 deelgebieden in Zuid-Holland geanalyseerd. Ze zijn in januari 2026 met waardering door Gedeputeerde Staten vastgesteld voor analyse. Deze gebiedsgerichte terugkoppeling is onderdeel van het Tweede Peilmoment. Per deelgebied staan we stil bij de opbrengsten, sterke punten en verbeteringsuggesties. De terugkoppeling is bedoeld om de deelgebieden de komende maanden verder op weg te helpen samen resultaten te realiseren ende gebiedsplannen te verbeteren. In september 2026 wordt een besluit van Provinciale Staten verwacht over de brede vervolgaanpak van de gebiedsprocessen in het ZH-PLG.

Hierna volgt inzicht in 1) de opbrengst van het gebiedsplan; 2) de sterke punten in het gebiedsplan; 3) verbeteringsuggesties voor het gebiedsplan en 4) een vooruitblik op de korte termijn.

Opbrengst gebiedsplan

Uitwerkingsniveau gebiedsplan

Randvoorwaarden

Hoewel het gebied geen expliciete randvoorwaarden stelt voor verdere uitvoering, noemt het gebied wel enkele behoeften, te interpreteren als impliciete randvoorwaarden:

- **Financiering en instrumentarium:** de uitdagingen en projecten vragen om meer en langere financiering. Uitbreiding van ANLb is hierbij een uitgesproken wens. Als opgaven versneld aangepakt moeten worden, zal er extra geld moeten komen.
- **Beleidsruimte en maatwerk:** om een goed gefundeerd ontwikkelplan te ontwikkelen, is het volgens de gebiedspartners noodzakelijk om een beeld te krijgen van de huidige staat van instandhouding.
- **Governance en proces:**
  - Begeleiding van landschapsbeheerders bij planvorming, uitvoering en eventuele beheertaken (proces, technisch en informatievoorziening).
  - Capaciteit voor overheden op programma management, inhoudelijke expertise en samenwerkingsvaardigheden.
- **Overig:** Om zicht te krijgen op wat maatregelen opleveren is een monitoringssysteem noodzakelijk. Belangrijk is daarbij om goed af te stemmen met de andere deelgebieden in de Zuid-Hollandse Delta.

Financiële vraag

Met het gebiedsplan van Hoeksche Waard zijn 11 projectvoorstellen ingediend. De financieringsbehoefte is op dit moment €3,7 tot 6,9 mln (afhankelijk van deelname aan de projecten). Voor 2 projecten geldt dat er nog geen complete kosteninschatting is opgenomen. Het kan zijn dat de totale financieringsbehoefte nog verandert.

Bij 3 projecten is cofinanciering georganiseerd:

- Voor het project *Spotsprayer voor onkruidbestrijding* financieren ondernemers de spotsprayers gedeeltelijk zelf.
- Voor het project *Precisiebemesting* wordt uitgegaan van 50% cofinanciering door akkerbouwers.
- Voor het project *Opslag drijfmest en mestplaten voor vaste mest voor akkerbouw en veehouders in Hoeksche Waard* wordt uitgegaan van 50% cofinanciering door deelnemende ondernemers.

Sterke punten

Allereerst wil de provincie haar waardering voor het gebiedsplan in Hoeksche Waard nog eens herhalen. Het gebiedsproces met vele vertegenwoordigers van overheden, agrariërs, agrarische collectieven en natuurorganisatie heeft geleid tot een mooi plan. De basis was al in 2023/24 gelegd met opstellen van het Toekomstperspectief 2050. Hieruit is naar voren gekomen aan welke negen thema's er gezamenlijk verder gewerkt zou worden op gebied van landschap, natuur, water, landbouw, samenwerking, ruimte en (planologische) zekerheid. Voor dit gebied is 'water en bodem sturend' een belangrijk principe. Er wordt ingezet op het creëren van robuuste watergangen die in natte periodes meer water kunnen bergen en waar in droge periodes nog water door kan stromen. Deze maatregelen dragen ook bij aan de opgave verbeteren van de ecologische waterkwaliteit. We zien daarbij onder andere de volgende sterke punten:

- De oplossingsrichtingen die uitgewerkt worden in het gebied richten zich op breed eigenaarschap, meervoudige effectiviteit (doelbereik) en korte realisatietermijn. Het plan laat een iteratieve aanpak zien met een aantal maatregelen op korte termijn en oplossingsrichtingen voor de middellange en lange termijn.

- Waterkwaliteit, stikstofreductie, groenblauwe dooradering en de kansgestuurde opgave voor bos en bomen zijn allemaal uitgewerkt in minimaal één project. Waterkwaliteit kent hierbij het hoogste uitwerkingsniveau.
- Het KPI-project voor eerste beweging integrale verduurzaming biedt kansen voor aansluiting bij de KPI-aanpak BMA Zuidwest.
- De pilot Circulariteit begint bij de bodem zien we als een voorbeeldproject waarin boeren zich organiseren in een coöperatie om regionale grondstofstromen als bodemverbeteraar in te zetten.
- De inzet van NIR-meetsystemen en ontwikkeling en realisatie van wasplaatsen dragen positief bij aan de verbetering van de waterkwaliteit.
- Het emissieplafond van 35-45 kg/ha is als principe overgenomen. Er zijn enkele projecten geformuleerd die weliswaar niet direct leiden tot volledig doelbereik, maar het kennisdelen onder andere met het keuzemenu voor veetelers is wel een eerste stap.
- Het gebiedsplan benoemt een concrete locatie (Polder Buitenzomerlanden) waar 16 ha bos kan worden ingericht (waarvan 12,5 nieuw bos en 3,5 compensatiebos).
- Het gebiedsplan erkent het water- en bodemsysteem als belangrijk uitgangspunt voor gebiedsontwikkelingen en benoemt belangrijke thema's als robuustere watergangen en verzilting. Daarbij is er aandacht voor de impact van projecten op dat systeem.

Verbetersuggesties

Korte termijn

- Het plan heeft nog veel meer aanknopingspunten voor oplossingsrichtingen. Pak deze in de komende periode op en werk deze uit naar concrete maatregelen.
- De aanpak van drukfactoren is alleen uitgewerkt met het oog op grote wateren. Ook voor Natura2000 liggen hier kansen en opgaven. Werk bijvoorbeeld in de Natura2000-gebieden Oude Maas, Haringvliet en Hollands Diep de drukfactoren versnippering en onvoldoende dynamiek beter uit. Leer hierbij ook van en stem af met deelgebied IJsselmonde, dat een aantal projectvoorstellen heeft uitgewerkt. Kijk ook naar mogelijkheden voor bestrijding van exoten rondom N2000-gebieden.
- Hoeksche waard is koploper op het gebied van FABulous farmers. Benut kansen om dit uit te bouwen en koploper te worden wat betreft biodiversiteit.
- Verduidelijk waar de geplande maatregelen voor groenblauwe dooradering uitgevoerd gaan worden en wat het beoogde doelbereik hiervan is. De wens voor verbreding van waterlopen kan aan meerdere ambities bijdragen. Dat hangt echter wel samen met de uitvoering (locatie, maatvoering en beheer) van de plannen. De kanskaart en monitoring bieden dan een goed raamwerk om doelbereik te monitoren.
- Verduidelijk welke projectvoorstellen ook ten behoeve van boerenlandvogels worden gedaan en met welke maatregelen dan in welke mate aan concrete doelen wordt gewerkt
- Verduidelijk de kansen voor bos en bomen en verduidelijk de samenhang tussen gebiedsplan en bijlage met projecten.

Middellange termijn

- Werk de stikstofopgave nog verdere uit. Voor de akkerbouw kunnen maatregelen voor emissiereductie (stikstof, gewasbescherming) worden uitgewerkt. Ook zonder normering is het van belang om die stappen te zetten. Vanuit het SANE-maatregelspoor geborgde emissiereductie, is de provincie ook voornemens om in de toekomst voor de akkerbouw beleid te ontwikkelen.

- Werk toe naar een meer integrale verbinding tussen de verschillende thema's. Dit biedt met name kansen voor de opgaven rondom boerenlandvogels en groenblauwe dooradering. Dit biedt ook kansen voor het planten van extra bomen, waarvoor de kansen en verkenning verder geconcretiseerd kunnen worden.
- Ontwikkel ook projectvoorstellen die bijdragen aan versterking van het water- en bodemsysteem. Die opgave en ambitie wordt nu goed geschetst, maar leidt nog niet tot concrete voorstellen.

Hoe nu verder?

De provincie als gebiedsautoriteit:

- Gaat aan de slag met het verder uitwerken en bestuurlijk vaststellen van richtinggevende doelen voor gebieden (waar mogelijk/nodig).
- Ontwikkelt haar beleidskaders verder, zoals de Modulaire Herziening van het omgevingsbeleid, het Regionaal Waterprogramma, de Uitvoeringagenda Landbouw, en de SANE-maatregelsporen.
- Biedt ondersteuning aan de gebiedsprocessen met gebiedsmanagers, proceskosten en deelnamevergoedingen. De gebiedsprocessen lopen in ieder geval tot Statenbesluit over de vervolgaanpak in september 2026 door.

De provincie als gebiedspartner:

- Werkt aan het versterken van integraliteit door integraliteit tussen *gebieden* te versterken via gebiedsmanagers en regietafels maatregelen en projecten voor biodiversiteit meer afstemmen. En integraliteit tussen *opgaven* te versterken door gelijksoortige projecten in samenhang op te pakken en waar nodig overkoepelend beleid te maken.
- Werkt aan het versterken en concretiseren van gebiedsplannen door
  - Opvolgen van aanbevelingen uit gebiedsgerichte terugkoppelingen
  - Programmeren selectie van low-regret projectvoorstellen via de Voorjaarsnota 2026 voor behoud van energie en voorgang in gebiedsprocessen.
  - Overige projectvoorstellen te concretiseren en programmeren o.b.v. het geactualiseerde afwegingskader ZH-PLG. Deze programmering wordt november 2026 verwerkt in de begroting 2027.

Daarnaast werkt de provincie aan een vervolgaanpak voor de gebiedsprocessen, aanhakend op en lobbyend richting het nieuwe Rijksbeleid. Voor de vervolgaanpak spreken we ook met gebiedspartners. Het voorstel wordt naar verwachting voor de zomer gedeeld, waarna Provinciale Staten het in Q3 2026 kunnen behandelen.

Tevens gaat de provincie aan de slag met de gestelde randvoorwaarden. We herkennen veel randvoorwaarden vanuit de gebiedsplannen en werken op dit moment al aan een aantal gestelde randvoorwaarden. Tegelijkertijd geldt dat we voor een deel van deze randvoorwaarden nog werk te doen hebben of een besluit moeten nemen. De komende periode gaat de provincie hiermee aan de slag en kijkt welke rol zij hierin kan vervullen.

Wij vragen of het gebied zich met ons inzet voor:

- Blijf doen wat je al deed: benut reeds geplande overleggen voor het opwerken en concretiseren van ingediende en nieuwe projectaanvragen waar nodig.

- Ga samen met de gebiedspartners (inclusief ons) met de verbeter suggesties op de korte termijn aan de slag om het gebiedsplan nog beter aan te laten sluiten bij de provinciale opgaven in het landelijk gebied.
- Onderzoek welke maatregelen in samenhang met elkaar binnen het eiland of binnen de Zuid-Hollandse Delta kunnen worden opgepakt. Maak daarbij gebruik van elkaars kennis en kunde.